

М. А. Голубець

Біогеоценологія

БІОГЕОЦЕНОЛОГІЯ – наука про закономірності формування, будову, поширення, розвиток та функціонування [біогеоценозів](#) і біогеоценотичного покриву. Б. сформувалася в межах [геоботаніки](#) і [болотознавства](#) внаслідок їх взаємодії із [ґрунтознавством](#), [зоологією](#), [мікробіологією](#), [кліматологією](#), [географією](#) та ін. природничими дисциплінами.

Основоположником Б. є *В. Сукачов* (1880–1967), осн. концепції якого сформувалися під впливом наук. праць [В. Докучаєва](#), [Г. Висоцького](#), [В. Станчинського](#), [В. Вернадського](#). Під терміном «Б.» він розумів «область знань про біогеоценози», визначив її осн. положення, теор. й практ. завдання, програму, напрями й організац. засади досліджень. Наук. ідеї В. Сукачова розвинені в працях М. Диліса, Ю. Бялловича, М. П'явченка, Т. Работнова, В. Мазинга, Л. Родіна, [О. Бельгарда](#), [М. Голубця](#) та ін. Усталені осн. поняття, методи вивчення структур. і функціон. організації біогеоценозів, їх осн. компонентів – ґрунту, атмосфери, води, рослин, тварин і мікроорганізмів, продукц. і редуц. процесів, біотич. кругообігу, а також осн. їх типів – тундрових, лісових, болотних, степових, лучних, пустельних і водних, їх просторової й часової динаміки, принципи класифікації. Розвиткові Б. сприяла Міжнар. біол. програма та програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера». Центрами біогеоценолог. дослідж. в Україні є Інститут екології Карпат НАНУ (М. Голубець, К. Малиновський, М. Рудишин, Й. Царик, Ю. Чорнобай) і Дніпроп. університет (О. Бельгард, А. Травлєєв). Розвиток ідей Б. та екології екосистем став основою для створення нової галузі – [екосистемології](#), в якій Б. розглядають як один з розділів – вчення про біогеоценозні екосистеми.

Рекомендована література

1. Основы лесной биogeоценологии. Москва, 1964;
2. Проблемы биogeоценологии. Москва, 1973;
3. Программа и методика биogeоценологических исследований. Москва, 1974;
4. Дылис Н. В. Основы биogeоценологии. Москва, 1978;
5. Голубец М. А. Актуальные вопросы экологии. К., 1982;
6. Номоконов Л. И. Общая биogeоценология. Ростов-на-Дону, 1989;
7. Антропогенні зміни біогеоценотичного покриву в Карпатському регіоні. К., 1994;
8. Голубець М. А. Екосистемологія. Л., 2000.

Бібліографічний опис:

Біогеоценологія / М. А. Голубець// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-35286>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).